

Bakvänd socialdemokrati

EU:s genom tiderna största utvidgning är ett faktum i morgon. Den gör definitivt slut på den politiska tudelning av Europa som uppstod i slutet av andra världskriget då Röda armén tågade in i Baltikum, Polen och Tyskland. Nu kan man med viss trovärdighet tala om ett enat Europa. Visserligen gör skeptikerna gällande att östutvidgningen tvärtom leder till en ökad splittring av unionen.

Hur det än går med unionens politiska sammanhållning och integration så är en sak tämligen säker. Expansionen kommer att sätta ett antal samhälleliga processer i rullning i de gamla medlemsstaterna. Det samma gäller förstås för de nya EU-länderna, men av någon anledning tror många i den gamla unionen att förändringarna berör endast nykomlingarna.

Det är sant att förändringarna blir ganska marginella i säkerhetspolitiken. Så länge EU är politiskt splittrat är den också oförmögen att driva en egen linje i stormaktspolitiken. Därför kommer unionens säkerhet ytterst att garanteras av Förenta staterna genom Nato även i framtiden. De nya unionsländerna rubbar inte denna ordning i någon större utsträckning. I motsats till en del äldre medlemsstater är ju flertalet av dem redan Nato-medlemmar.

Inom den ekonomiska och sociala sektorn kan vi däremot se fram emot desto fler förändringar. Förra hösten jämförde jag den nu stundande östutvidgningen med de stora jordreformerna efter första världskriget och konstruktionen av välfärdssamhället efter andra världskriget. I de två föregående fallen verkställdes massiva inkomstöverföringar för att dämpa samhällsmotsättningar och höja befolkningens levnadsstandard.

Denna gång handlar det om att förbättra unionens ekonomiska tillväxt och globala konkurrenskraft. Detta strider inte nödvändigtvis mot det ledande politiska argumentet för östutvidgningen, som ju har varit att medlemskapet medför samhällelig stabilitet och välfärd i de nya EU-länderna. Men det främsta skälet till att expansionen drevs igenom i Bryssel var knappast omsorg om de nya medlemsstaternas välfärd. Snarast bottnade beslutet i en förhoppning om att östutvidgningen ska tvinga fram ett antal samhällsreformer i den gamla hälften av EU.

Logiken bakom denna strategi är inte särdeles invecklad. Först får unionen ett antal nya medlemsländer, vars låga skattenivå och billiga produktionskostnader börjar locka till sig en allt större andel av unionens riskkapital, basindustri och arbetsplatser. Därefter tvingas de gamla EU-länderna genomföra ett antal smärtsamma nedskärningar av sina välfärdstjänster, eftersom man i annat fall mister ännu fler arbetsplatser och skattebetalare. Och slutligen leder detta till att unionens ekonomier når de tillväxtsiffror som man så länge har drömt om.

Det går dock sällan riktigt som man har planerat. Den stora frågan är förstås hur i friden man ska lyckas driva igenom dessa nedskärningar på ett behärskat och rättvist sätt. Kanske man borde börja tala om bakvänd socialdemokrati.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 30.4.2004